



ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԻԱՅ

ԲՍԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

ԳՍԱՆԵՒՈՒԹՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՆԻԱ ՇԱԲԱԹ 30 ՄԱՐՏ 1908

ԹԻՒ 828

ԲՍԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՏԻՄՈՆ

ԶՄԻՌՆԻԱ, 30 ՄԱՐՏ

Թէպէտե ժամանակէ մը 'ի վեր Լեւոնտայի գործ... քերը խաղաղասիրական գործունեւ մի ընդունած են...

Մասնակցութիւնը 10 միլիոն 590,560 լիտա սթէրլին էր... Իսկ այս տարուանը 11 միլիոն 734,000 լիտա է...

Իրականացի ժողովրդոց անհանգրաւութիւնը և դժգոհութիւնը կը շարունակուին... կառավարութիւնը ամեն ջանք 'ի գործ կը դնէ...

Տէր թէկէկրաֆը բազում թախանձանք կը յորդորէր... զ'Երբին Լարձրութիւնը, որ օդնական ըլլայ կառա...

Արաքայ կարգի դատ մի՛ որ պատմութեան մէջ օրինակը չէ տեսնուած... տեղի ունէլ յառաջ երթա...

Փարզիկ Օքլիֆի 'Կապիժալ օրագրոյն գրածին նա... յետ միջոցի Միացեալ Միացեալ Միացեալ Միացեալ...

Անդրիան այս առաջարկութեանը դէմ գրեք է... յայնժամ, սակայն կը ճատատեն թէ Ռուսիոյ կա...

Գաղղիոյ և Աստրիոյ օրագիրները կը շարունակեն իրենց... սաստիկ ճակատակարարութիւնները ընդ...

Յունաստանի մէջ կուսակցութիւնները արտաքոյ կարգի... շարժման մէջ կը դառնան երեսփոխանական...

Հէլէնական երկու շոգեհաւերը կը շարունակեն գրեթէ ամեն շաբաթ իրենց երթևեկութիւնները 'ի

Վերիտ . ուր սննդեան և պատերազմի պաշարներ կը տանին...

Տանիմարայի գահին թաղած առանց իշխանը Ա. Թէնքը...

Յայտնի է թէ օդոստափառ Սուլթանին հրամայ նաւը... օսմանեան կայսերութեան բոլոր երկիրները...

Ահաւասիկ այս օրինաց թարգմանութիւնը :

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՐԱՄԱԿՐՈՒԹԻՒՆՔ

Յօդուած . 1. Վիլյայթի (գաւառի) մը ընդհանուր վարչութիւնը...

Յօդ . 2. Վիլյայթի չորս սանձարի (չըմանակի) կը բաժնուի...

Յօդ . 3. Սանձարն ևս քանի մը քաղանկու (վիճակ) կը բաժնուի...

Յօդ . 4. Քաղա կը շարունակուի քանի մը հասարակութեանց...

Յօդ . 5. Քաղաքաց և զիւրաքաղաքաց միջ, առ նուազն 30 տուն...

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ընդհանուր կառավարչութիւնի ԳՂՈՒԻ Ս.

Ընդհանուր վարչութիւն :

Յօդ . 6. Վարչական, գանձային և քաղաքականութեան վերաբերեալ...

Յօդ . 7. Վիլյայթի գանձային գործերը և հաշուէկալութիւնը...

Յօդ . 8. Տէրութեան հրամանաց ներքէ հաշուէկալութեան...

Յօդ . 9. Կայսերական հրամանագրով կարգեալ պաշտօնակալ մի...

Յօդ. 40. Արտարին գործոց պաշտօնէին առաջարկութեամբը պաշտօնակալ մի կարգուած է կայսերական հրամանագրով, որ զկառավարութիւնը կընկերայցընէ տեղական կառավարութեան և օտար տէրութեանց գործակատարաց մէջ եղած խօսքով և գրով յարարելու թեանց համար, որոնք նոյն տէրութեանց կը վերաբերին:

Յօդ. 41. Հասարակաց շինութեանց տեսչութիւնը՝ կայսերական հրամանագրով կարգուած պաշտօնակալի մը պիտի յանձնուի ըստ առաջարկութեան հասարակաց շինութեանց պաշտօնէին: Այս պաշտօնակալը՝ միաբանութեամբ իւր հրամանաց ներքեւ գրուած ճարտարապետաց, պիտի քննէ հաղորդակցութեան ճանապարհաց և հասարակաց օգտին վերաբերեալ առաջարկութիւնները և անոնց գործադրութիւնը յստաջ պիտի տանի:

Յօդ. 42. Երկրագործութեան և վաճառականութեան օգտից վերայ հսկելու, նմանապէս վիճակներէն բերբերուն, ներս մտած ու դուրս ելած վաճառաց հաշուեցուցակները պատրաստելու հոգը պիտի յանձնուի պաշտօնակալի մը, որ կայսերական հրամանագրով կարգուած է, ըստ առաջարկութեան վաճառականութեան և երկրագործութեան պաշտօնէին:

Յօդ. 43. Վալիին օգնական ըլլալու համար վարչական խորհուրդ մի հաստատուած է, որ կը բաղկանայ՝ այս կանոնադրոյն ներկողք զլիւթն 16 երկուք յօգուածոց տրամադրութեանցը համեմատ կարգուած զլիւթուր գաւառներէն (միւսքէն իւր հիւրթիւմի շէրէն), տէրթիւք տար Եֆէնիսիէն, Մէրթիւքէն և Քիւրտիսիէն, քաղաքային (բոլորքը) գործոց տեսչէն և ուրիշ չորս անդամներէ, որոց երկուքը մասնատական ժողովրդէն և երկուքը ոչ մասնատական ժողովրդէն պիտի ընտրուին: Այս խորհուրդն նախագահ պիտի նստի Վալին. որուն բացակայ զանուելու ժամանակը՝ իւր նշանակած պաշտօնակալը պիտի նախագահէ փոխանորդաբար:

Յօդ. 44. Վարչական խորհուրդը իւր որոշումները պիտի տայ ՚ի մասին գործադրութեան այս ամեն կարգադրութեանց՝ որոնք ընդհանուր վարչութեան, դանձալին գործոց, արտաքին գործոց, հասարակաց շինութեանց և երկրագործութեան կը վերաբերին: Իսկ գաւառատնական գործոց համար ամենեւին միջամտութիւն մը չլինար ընել: Այս խորհուրդն ընելու որոշմանց ձեռք և իւր վճար գործադրութեան եղանակը յստակ կա նոնադրութեամբ չի պիտի սահմանուի:

Յօդ. 45. Վիլայիթի նստիկանութեան բարձր տընտեսութիւնը Վալին կը վերաբերի, որ ոստիկանութեան յատկացեալ զինուորական զօրութիւնը կը բաժնէ իւր իշխանութեան ներքեւ եղած սանձաքններուն և քաղաքներուն մէջ, և անոր փոխադրութիւնը կը հրամայէ ՚ի պահանջի հարկին: Գնդապետի աստիճանաւ (աւայ—այէ) ոստիկանութեան տեսուչ մի Վալիին հրամանաց ներքեւ գրուած է և ոստիկանութեան կանոնաց գործադրութիւնը անոր յանձնուած է:

ԳԼՈՒԹ Բ.

Գատաւառակ արդարութեան

Յօդ. 46. Գլխաւոր գատաւորը, որ Եֆէսիլայովին առաջարկութեանը համեմատ՝ կայսերական հրամանագրով կարգուած է, վիլայիթին մէջ եղած շէրիին բոլոր ատեանաց վերատեսչութիւնը կընէ, և իւր որոշումները կուտայ նոյն ատեաններէն եղած վճարահատութեանց և ուրոշմանց վերայ՝ որոնք սահմանուելն զատաւառական բարձրագոյն իշխանութեան տալ և գրուելու:

Յօդ. 47. Գլխաւոր գատաւորին յանձնուած իշխանութիւնը, ինչպէս նաև անոր յատկացեալ իրաւանց մանրամասն պարագաները Եֆէսիլայովին յատուկ մէկ կանոնադրութեամբը պիտի սահմանուին:

Քաղաքական և երկրակալական ատեան:

Յօդ. 48. Վիլայիթին մայրաքաղաքին մէջ գատաւառական բարձր ատեան մի պիտի հաստատուի, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ իւր որոշումները տալ ՚ի վերայ խնդրոց որք շարժուին և անշարժ ստացուածոց, քաղաքական և երկրակալական գործոց կը վերաբերին, զորս ամեն ձաքններուն մէջ եղած բոլորոց ատեանները պարտաւորուելէն իրեն առջև բերելու, ինչպէս նաև իւր որոշումը պիտի տայ ՚ի վերայ բոլորոց որ հակառակորդ կողմերէն կրնան ըլլալ, ըստ զօրութեան օրինաց:

Յօդ. 49. Այս բարձրագոյն ատեանը՝ որուն նախագահ պիտի նստի գլխաւոր գատաւորը, պիտի բաղկանայ վեց խորհրդակալներէ (միւսքէն)՝ որոց երեքը մասնատական պիտի ըլլան և երեքը ոչ մասնատական, և պիտի ընտրուին հինգերորդ մասին մէջ նշանակուած հրահանգացը համեմատ:

Յօդ. 20. Բարձրագոյն ատեանը ամեն դատերը պիտի տեսնէ ՚ի բաց առեալ նախ՝ մասնատականաց մէջ և զած վէճերը որոնք շէրիի ատեաններուն կը վերաբերին, կամ ՚ի մէջ ոչ մասնատականաց պատահած վէճերը, որոնք ոչ մասնատական հասարակութեանց սեպհական իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուին. երկրորդ՝ վաճառականութեան ատեանաց վերաբերեալ գործերը:

տի տեսնէ ՚ի բաց առեալ նախ՝ մասնատականաց մէջ և զած վէճերը որոնք շէրիի ատեաններուն կը վերաբերին, կամ ՚ի մէջ ոչ մասնատականաց պատահած վէճերը, որոնք ոչ մասնատական հասարակութեանց սեպհական իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուին. երկրորդ՝ վաճառականութեան ատեանաց վերաբերեալ գործերը:

Յօդ. 24. Այս ատեանին տուած գատաւառական վճիռները յայտարարի մը մէջ պիտի ատեանուին. որուն ներքեւ զլիւթուր գատաւորին և խորհրդակալանաց ստորագրութիւնները գրուելէ ետեւ, Վալին պիտի մատուցուին: Վալին ՚ի գործ կը գնէ զանոնք ըստ չափու իշխանութեան զոր ընդունած է կայսերական կառավարութիւնէն. և կոտանդնուարաց կերտնական իշխանութեան որոշմանը կը յարգուի իւր ձեռնհասութեան սահմանէն զօրս եղած դատավճիռները:

Յօդ. 22. Քաղաքական և երկրակալական գործոց քննութիւնը՝ որոց վրայօք յատաջագոյն հարցախորձ ընել կը հարկուորի, կրնայ յանձնուիլ ատեանին քանի մը անդամներէ բաղկացեալ յանձնաժողովոց:

Ստեան առեւտրական գործոց:

Յօդ. 23. Վիլայիթին մայրաքաղաքին մէջ վաճառականութեան բարձրագոյն ատեան մի հաստատուած է, իւր յատուկ նախագահով և քանի մը անդամներէ բաղկացեալ: Այս ատեանը, որ վաճառականութեան կանոնադրոյն նշանակած պայմաններով կարգուած է, իւր իշխանութիւնը ՚ի գործ կը գնէ նոյն կանոնադրոյն որոշուած սահմանաց մէջ, և սանձաքններուն մէջ ի վաճառականութեան ատեանաց զէմ եղած բողոքները կընդունի և կորոչէ:

Վիլայիթին մայրաքաղաքին մասնաւոր արամադրութիւնները:

Յօդ. 24. Կերտնական սանձաքն միւթէսարը մի (1) պիտի ունենայ, և ըստ օրինակի միւս սանձաքններուն վարչութեան խորհուրդ մի, նմանապէս քաղաքական ու երկրակալական գործոց ատեան մի: Այս հաստատութիւնները՝ սանձաքնն ատեաններուն ու խորհուրդներուն յատկացեալ պաշտօնները կատարելէ ՚ի զատ, կը բաղկանան քաղաքային վարչական ու գատաւառական ամեն գործերին ալ պիտի տեսնեն: Կերտնական սանձաքնն միւթէսարը՝ օգնական պիտի ըլլայ Վալին տեսչութեանը, ՚ի վերայ ընդհանուր գործոց վիլայիթին:

(Պիտի շարունակուի:)

ԱՅԳ ԱՅԻՆ

ԱՅԳ ԱՅԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՅԳ ԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻ

Սահմանադրական օրինաց համեմատ, որոնք իրականաց և սրբոտոց սկզբան վերայ հիմնուելն, յայտնի է թէ ո՛ր և է ազգի մը ընդհանուր գործոց մատակարարութիւնը ընդհանուր երեսփոխանական ժողովոյ մը միջոցաւ կը ըլլայ. և մայրաքաղաքի մը երեսփոխանական մասնաւոր ժողովը՝ որ նոյն մայրաքաղաքին վերաբերեալ գործոց վրայօք միշտ զբաղուած է, իրաւունք չունի ընդհանուր խնդիրները ինքնիրեն քննել, որոշել, և իւր որոշումները իրեն պատգամ ներկայացնել ընդհանուր ազգին: Մասնապէս այսպիսի մասնաւոր ժողովոյ մը մէջ՝ ուրիշ քաղաքաց երեսփոխանաց ոմանց ներկայութիւնը անտեղի և անօգուտ է:

Ընթերցողը գուցէ արդէն հասկցաւ թէ նպատակնիս Վ. Պօլոյ մեր ազգային երեսփոխանական ժողովոյն վերայ զիտողութիւն ընելէ. որ առանց ամենախոր ուշադրութիւն մատուցանելու թուրքաստանի գաւառաբնակ երկու միլիոնի չափ ազգայնոց իրաւանցը և առանց անոնց խորհուրդ հարցնելու, ինքնիշխանաբար կուզէ որոշել ազգային ամեն ընդհանուր խնդիրները: Բայց այս ընթացքը ազգային միութեան վնասակար և ապօրինաւոր ընթացք մըն է. որուն զէմ գաւառաբնակ հայերը իրաւունք ունին բողոքելու, ինչպէս և կը բողոքեն իրենց ամենայն զօրութեամբ:

Ստացէ՛ք որ Սահմանադրութեան խորհուրդ յանձնաժողովը՝ ազգային տնտեսական միութիւնը հաստատուն պահելու նպատակաւ, խոհեմութիւն բանեցուցած է գաւառաբնակ ժողովրդներէն մէկ մէկ հոգի մասնակից ընել Վ. Պօլոյ երեսփոխանական ժողովոյն խորհրդոյ. սակայն փորձիւ տեսանք, թէ այս կիրառուար խոհեմութիւնը ամենեւին արդիւնք մի չունեցաւ, և գաւառաց կողմանէ ամենեւին երեսփոխան մի չյուզարկուեցաւ յիշեալ ժողովոյն մէջ բազմելու համար. ըսելէ թէ անոր որոշումները ՚ի մասին ազգային ընդհանուր խնդրոց՝ վուսեւ ռախան պիտի չհամարուին զաւառաբնակ Հայոց առջև:

ուսները ՚ի մասին ազգային ընդհանուր խնդրոց՝ վուսեւ ռախան պիտի չհամարուին զաւառաբնակ Հայոց առջև:

Ուրեմն ի՞նչ ընելու է որ այս սպորինաւոր ընթացքին առաջը անուրի և ազգային օրինաւոր երեսփոխանութիւն մի հաստատուի: Այս հարցման պատասխանը զիւրին է: Պէտք է որ, Վ. Պօլոյ այժմեան երեսփոխանական ժողովն ՚ի վրայ, ազգային ընդհանուր ժողով մի կազմուի ՚ի Վ. Պօլոյ, բաղկացեալ գաւառական անդամներէ. որոց մէջ խմանաբաժնէ նաև Վ. Պօլոյ. որ ինչպէս յայտնի է, գաւառաց (վիլայիթներու) կարգը մտած է այժմ: Այս ընդհանուր ժողովոյն պաշտօնը պիտի ըլլայ ազգային ընդհանուր խնդրոց քննութիւնը և որոշումը՝ ինչպէս են Սահմանադրութեան քննութիւնը, Սոյ և Սղթմանաբայ կաթողիկոսական խնդրոց լուծումը, ազգային ընդհանուր տրոց որոշումը, ՚ի պահանջել հարկին՝ Վ. Պօլոյ և Երուսաղէմի նոր Պատրիարքայ ընտրութիւնը և այլն: Այս ժողովոյն պաշտօնը՝ ինչպէս վերը ըսինք, թուրքաստանի ընդհանուր ազգին վերաբերեալ խնդրոց միայն յատկացեալ ըլլալով, կարծեմք որ հազիւ թէ տարին երկու կամ երեք անգամ հարկ կը ըլլայ գումարելու և տարակցա չկայ թէ անոր գաւառական անդամները՝ ըստ մեծի մասին, Վ. Պօլոյ բնակիչներէն պիտի ընտրուին. ուր գաւառական երեսի ու բանիւրն Հայք ըստ կը գտնուին:

Անշուտ պիտի ըսեն մեզ թէ, այդպիսի ազգային ընդհանուր ժողով մի գումարելը ամենաթուրք գործ մըն է:—Այո՛, զժուար է, բայց անգործադրելի չէ. և այս զժուարութիւնը կրնայ զիւրեմալ, եթէ գաւառաց երեսփոխանական ժողովոց անդամներուն թուոյն համեմատ՝ յիշեալ ընդհանուր ժողովոյն անդամները որոշուին և հրաւիրուին. օրինակի համար՝ եթէ 10էն մէկ ատնուլ արժան համարուի, Իլդիլի վիճակին երեսփոխանաց ժողովը 40 հոգիէ բաղկացեալ ըլլալով՝ Իլդիլիէն 4 և Երեսփոխան կը հրաւիրուի. Պրուսայի վիճակին երեսփոխանաց ժողովը՝ եթէ 50 հոգիէ բաղկացեալ է, 5 հոգի կը հրաւիրուի. Եգիպտոսի վիճակինը՝ եթէ 20 հոգիէ բաղկացեալ է, 2 հոգի կը հրաւիրուի, և այլն: Մասնապէս Վ. Պօլոյ ևս գաւառ մի համարուելով, և անոր երեսփոխանաց թիւը կարծեմք 100 ըլլալով, 10 հոգի ալ անկէ կընտրուի:

Բայց կարելի է առարկին մեզ թէ, գաւառաց մէջ շատ տեղուանք երեսփոխանական ժողովներ կազմուած չեն. ուստի այն վիճակներէն հրաւիրուելու երեսփոխանաց թիւը ի՞նչպէս որոշուի:— Կըստատասանելը, թէ ժողովրդոց թուոյն և անոնց յատաջագրութեան աստիճանին համեմատ՝ երեսփոխանաց թիւը կրնայ որոշուիլ, որոց ընտրութիւնը իրենց կը յանձնուի:

Վերջապէս մեր այս ամեն գրուածները ստուերազգի մըն է. զոր Վ. Պօլոյ ազատուակ, օրինակէր և խոհական ազգայնոց, նմանապէս երեսփոխանական ժողովոյն ծանր խորհրդածութեանը կը յանձնուի, որոնք եթէ արգարութիւնը յարգուի և գործուելու սպորինաւորութեան զկառուածական ազգայնաց հետեւութիւնները կընելով՝ գործադրութեան արժանի համարին մեր ծրարելը, յայնժամ հարկաւ օգտակար փոխութիւններ և կատարելագործութիւններ կրնայ արուիլ անորմանաւոր որ առ թը պարեպատե՛ք է. այսինքն Սահմանադրութիւնը քննութեան ներքեւ կը գտնուի:

Ելալընթաց յօգուածը շարադրած և ընդհուր ցած էինք, երբ ձեռքերնիս հասաւ վերաբնակ ազգային Սահմանադրութեան թուրքերէն օրինակը: Այս կանոնադրութեան մէջ կընտնանք որ ազգային ընդհանուր ժողովը 70 հոգիէ բաղկացեալ պիտի ըլլայ. որոցմէ 50ը կոտանդնուարցիական պիտի ընտրուին (այսինքն 40 սախարահական և 10 երկրակալական), և 20ը գաւառներէն: Յիշուլ 50 երեսփոխանները 100,000ի չափ ժողովուրդ պիտի ներկայացնեն ընդհանուր ժողովոյն մէջ և գաւառական 20 երեսփոխանները 2 միլիոնի չափ ժողովուրդ պիտի ներկայացնեն. . . . : Այս տեսակ սպորինաւոր բաժանումը շատ զարմանալի կերելի մեզ. բայց աւելի զարմանալին այն է որ, վերաբնակ Սահմանադրութիւնը՝ ենթադրելով թէ գաւառաց երեսփոխանները կրնան ուշանալ կամ չեն յուզարկուիր ամենեւին, որոշել է, որպէսզի գաւառական 20 երեսփոխանները զարծեալ կոտանդնուարցոց ընտրուական ժողովը՝ նոյն մայրաքաղաքին բնակիչներէն ընտրէ և կարգէ մինչև անոնց զալը. նախագուշակելով անշուտ թէ գաւառաբնակ Հայ ժողովուրդները չեն կրնար այն աստիճան նուաստանալ մինչև իրենց կողմանէ երեսփոխաններ յուզարկել այսպիսի պայմաններով կազմուած ազգային ընդհանուր ժողովոյ մը մէջ:

(1) Այսպիսի մուհասեպէճիկ այս պաշտօնը կը կատարէ փոխանորդաբար:

Բայց յայտնենք, ըստ վերաբերեալ Մահմանադրու-
թեան ընդհանուր ժողովոյն մէջ 50 երեսօխտան ներ-
կայ գտնուելուն պէս, օրինաւոր նիստ պիտի կրնայ ը-
լալ. և անոնց մեծագոյն մասը 16 հոգի ըլլալով, ըսելէ
որ ազգային ընդհանուր ամենամանր խնդիրները 16
հոգի խելքով պիտի որոշուին . . . :

Բայց ի՞նչ տեսակ իրաւունք է այս, և ի՞նչ արդիւնք
կրնայ ունենալ այսպիսի ասօրինաւոր ընդհանուր ժո-
ղով մի: — Ըստ մեր կարծեաց, անոր ունենալու ար-
դիւնքը ազգային սիրոյ և միութեան վնասակար է, և
մասնաւորապէս ազգային ընդհանուր արոյ հաւաքմանը
մեծ արգելք պիտի ըլլայ:

Յայտնի է թէ Կ. Պօլսոյ ազգային Պատրիարքարա-
նը, որ ՚ի դէպէլ հարկին դաւաւարեակ Հայոց գործ-
քերն ևս կըտեսնէ, իրաւունք ունի բայց ՚ի թիկնիկի
մարայն, ազգային չափաւոր տուրք մի ևս պահանջել
և աւելու անոնցմէ: Մասնաւոր Կ. Պօլսոյ մէջ կըլինա-
կան ընդհանուր վարոյ մի և աշխարհականաց համար
ընդհանուր ուսումնարան մի հաստատուելու և անոնց
ծախքը հոյսով լինելու համար, որոնք ամենահարկաւոր
են, գաւաւարեակ Հայոց գրամական օգնութիւնը
խնդրելու իրաւունք ունի: Եւ այս տուրքը ու օգնու-
թիւնը բանի տեղ չգնելու գումար մի չէ. քանզի երկու
միլիոն ժողովրդէն՝ եթէ մարդ զլուխ մէկ մէկ դուրուչ
աւանուի, երկու միլիոն կընէ տարին, եթէ երկրիկու
դուրուչ աւանուի, շորս միլիոն կընէ: Բայց այս տուրքը
որիչ կերպիւ չկրնար պահանջուիլ, բայց միայն եթէ
մեր առաջարկած ազգային ընդհանուր ժողովոյ մը մէջ
որոշուած ըլլայ. և յայնժամ գաւաւար հոգեւոր ա-
ռաջնորդաց ձեռքը ու երեսօխտանական ժողովոյ գոր-
ծակցութեամբ աւանց մեծ դժուարութեանց, կրնայ
հաւաքուիլ յիշեալ տուրքը. որով Կ. Պօլսոյ մէջ եկա-
մտից պահուութեանը պատճառաւ տեղի ունեցած առ-
գային երկպառակութիւնը գուցէ կըվերջանայ օղորման
թեման Սասունոյ, և ազգը օրինաւոր ընդհանուր ժո-
ղով մի կըտեսնայ:

Իզմիրի ազգային Կանձնաժողովը՝ որուն ան-
գամաց անուանը նշանակած եմք մեր նախընթաց
թուոյն մէջ, հանգաւարութեամբ և ազգասիրական
զովելի շանիք կըբարեւակէ իւր ծանր պաշտօնը:
Ընցեալ շաբթու ազգային ելեմտական ներկայ վի-
ճակին հաշուեցոյցը հրատարակեց, սկսեալ 1868
Մարտի 1էն մինչև 1869 Մարտի 1. յորմէ կըտես-
նուի թէ Իզմիրի Հայոց հասարակութիւնը ներկայ
տարուոյս ծախուցը համար, (այսինքն երկու դպրա-
տանց, հիւանդանոցին, ազգային դանաղան պար-
տուց տնիսեացը, ազգային վարչութեան դիւանա-
տան ծախուցը ևս պատահական այլևայլ ծախուց
համար) 2690 օսմանեան լիւրայի անհրաժեշտ պէտք
ունի: Բայց յայտնենք, իւր պարտուց հաշուոյն հա-
մար՝ (որուն դումարը 6099 օսմանեան լիւր է,) պէտք
է 1536 լիւր հաստուցանել ներկայ տարուոյս
մէջ, ըսելէ որ Իզմիրի Հայոց ազգը այս տարեկան
օսմանեան լիւրայի պէտք ունի: Ըստնց փոխարէն այս
տարուան ունեցած եկամուտը 2196 լիւր է. հե-
տեալ 2030 լիւր կըպակսի:

Ըստ հաշուեցոյցը, որ քանի մը տարիէ ՚ի վեր
եղած ազգային անխոհեմ վարչութեան արդիւնքը
յառաջ կըբերէ, փոխար ասպարութիւն մի ըլլա-
րոյր ազգասիրաց վերայ և իւրաքանչիւրք իրաւամբ
կըլլայի ազգին դրամական այս վեճակին վերայ, և
կուզէ իմանալ անոր պատճառը: Կայտնի է թէ ա-
նոր պատճառը ուրիշ բան չէ, բայց միայն երկպա-
ռակութիւնը և ատեւութիւնը, որ դժբաղդաբար
կըտիրէ միշտ ազգին մէջ:

Ուստի նորընտիր Կանձնաժողովը կըխոստանայ
այս փոխար վիճակին գարման մի գտնել, եթէ ժո-
ղովուրդը սէր և միաբանութիւն ունենայ. «Չեղից
պահանջածնիս, կըսէ, միմիայն սէր և միաբանութի-
ն է և ձեր վստահութիւնը մեր վրայ շարունակելի դե-
ասով՝ հաւատացէք մեզ, ամեն դժուարութիւնները
պիտի անհետանան, և ապագային մէջ ազգային գոր-
ծերը հաստատուն և բարեկարգ հիման մը վերայ
պիտի դէտեղուին»: Ըմեն, եղեցի, եղեցի:

Ազգային Կանձնաժողովոյն անդամներէն յարգա-
մածար Չէլիկեան Ստեփան աղան, որուն ազգասի-
րական վառվռուն բնաւորութիւնը յայտնի է ամե-
նուն, ազգասիր իրաւունքը պաշտպանելու և դպրա-
տանց յառաջադիմութիւնը հաստատուն պահելու

եռանդուն ոգիէ ներշնչեալ, սրտաշարժ յայտարա-
րութիւն մի հրատարակեց անցեալ շաբթու, ուղ-
ղեալ առ Հայ քաղաքակրթից իւր:

Ըստ յայտարարութեան նպատակն է յորդորել
Իզմիրի ազգային երեւելիները և ունեւոր անձինքը,
որպէսզի՝ իւրաքանչիւրք ըստ չափու կարողութեան
իւրոյ, գրամական օգնութիւն մի ընեն ամեն տարի,
՚ի նպատակով Սեբասթիոնի և Հալիպոլիսի միջև
վարժարանաց, և ձրի կըթուրիւնը՝ որ աղքատ ա-
շակերտաց իրաւունքն է, անոնց միայն յատկանայ:

Ըստ առաջարկութեան օրինաւորութիւնը ոչ ոք
կրնայ ուրանալ, և ըստ մեր կարծեաց՝ անոր գոր-
ծադրութեանն ՚ի դաս ուրիշ ճար մի չկայ յիշեալ
վարժարանաց յառաջադիմութիւնը անխնայ շահելու
համար, որոնք քաղաքիս Հայոց պարծանքը կըհա-
մարուին ու անոնց յաջող ապագայ մի պարաստելու
սահմանուած են:

Ազգայնագրիչայէն հետեւեալ նամակը յուղարկած
են մեզ ՚ի հրատարակութիւն:

Յարգոյ խմբագիր Արշաղատոյ,

Մասիսին 859 թուոյն մէջ շինու նամակ մի կարգա-
ցինք, զոր Յունուարի 6 ամսամուտը՝ Ալեքսան Գ. Երե-
սուֆեան կեղծ ստորագրութեամբ, այս քաղաքէս դրած
են յիշեալ լրագրոյն մեծա. խմբագրին: Այս շինու նա-
մակին հեղինակը մինչև ցայտօր ո՛վ ըլլալը չյայտնու-
ցաւ թէպէտե նոյն անուամբ Ազգայնագրիչ մէջ ծա-
նուցեալ արժանապարհ արև Ալեքսան Գ. Երեւոսեֆեա-
նը բողոքած է այս խաղախութեան դժու նոյն նամա-
կին բնագիրը խնդրած է Մասիսին, որպէսզի գուցէ
ձեռագրելն ո՛վ ըլլալը յայտնուի: Եւ թէպէտ նամակին
հեղինակը չզանուցեալ, բայց անոր նպատակը՝ նոյն իսկ
Մասիսին դրածին նոյեքով՝ զիւրը խաղել և անոր լրա-
գրոյն յորդը հոտորելէ ետք աշխարհի տեղէ՛ իրեւ սուս
կամ անհիմն լուրեր հրատարակող. սակայն բարեբաղ-
դաբար չէ յաջողը. վստահի յիշեալ մեծա. խմբագրիւր՝
նոյն նամակին առած լուրերը անտեղի և անհաւատար-
մ ըլլալը գուշակեալով՝ խոհեմութիւն ըրած է և չէ հրա-
տարակած վայն ըստ ժամանակին. թէպէտե գուցէ
կըխախտէր որ նոյն լուրերը ստոյգ ըլլային և գուցէ
մէկ երկու օր անոնց հաւատ ընծայելով տարխոսցաւ:

Ինչպէս որ ըլլայ, գործոյն կուրիւնք այն տեղ չէ. այլ
կըխախտէր իմանալ թէ Մասիսին մեծա. խմբագրիւր
ինչ նպատակաւ, երկու ամիս անցնելէ ետեւ, հարկ հա-
մարած է նոյն շինու նամակը հրատարակելու իւր
թերթին մէջ: Մենք չենք կարծեր թէ իւր խոհեմու-
թիւնը և չխաղաղութեան հասարակութեան ծանուցանելու
համար ըլլայ. քանզի ընդհակառակն իւր ընթերցողնե-
րը՝ այս շինու նամակին զուարճոյի դէպքը իմանա-
լով՝ անշուշտ միտքերն են պիտի անցնեն թէ Մասիսին
որ այս անգամ չէ խաբուել, որիչ պարագայից մէջ
արդեօք քանի՞ անգամ այսպիսի շինու գրութիւններ
հրատարակելու և զմիջ խաբեր է, առանց զխոստալու և
առանց ուղեւոր: Ուրեմն անոր նպատակը այս չըլլալով,
ուրիշ նպատակ մի պիտի ունենայ նոյն շինու նամակը
հրատարակելու համար. զոր ըստ հետաքրքիր եմք իմա-
նալու:

Կարծեցիմք, յարգոյ խմբագիր, այս նամակս ձեր
պատուական լրագրոյն առջի թուոյն մէջ հրատարա-
կէք, ընդունելով կանխիկ զնորհակալութիւն մեր:
Ազգայնագրիչ, 26 Մարտ 1868:

ՀԱՏԱՔՐԻՔԻՐ ՀԱՅ ՄԻ

Կոստանդնուպոլսոյ Ս. Փրկչեան ազգային հիւան-
դանոցին դժբաղդ կացութեանը վրայօք բազմաթիւ
յօգուածներ կըկարգաւթ միշտ քանի մը Հայ և
օտար լրագրաց մէջ, որոնք քիչ կամ շատ կըլինք ու
հակառակութեան սղուով հրատարակուած են. ուստի
չեն կրնար իրաց ճշմարիտ վիճակը իմացնել:

Վսեմաշուք Բարուեսակ-Պէյի հետեւեալ նամա-
կը, զոր Մասիսին կըբաղեմք, թէպէտե ամիս մը կայ
որ դրուած է, այլ յիշեալ հաստատութիւն կացութիւնը
և խոսն ժողովոյն ընթացքը անկողնապահութեամբ
և խոհեմութեամբ յառաջ բերած ըլլալով, արժան
համարեցինք մեր ընթերցողացը հաղորդել զայն:

Յարգոյ խմբագիր,

Քանի մը շաբթուէ ՚ի վեր մէկ քանի ազգային և
օտար լրագրիւնք Ս. Փրկչե հիւանդանոցին խեղճ
տեսարանը նկարագրելով՝ կըզանգատին խոսն ժո-
ղովէն, և հասարակութեան կողմէն կըպահանջեն
Սահմանագրութիւն և օրինաւոր վարչութիւն. կը
յաւելուն նաև թէ խոսն ժողովը կըբանդաղէ Սահ-
մանագրութիւնը Բարձրագոյն Գահէն ուղեւոր. և
գիտատարութեան պաշտօնը կըվարէ, ազգային ի-

րաւունքը բունբարուած է, վերջապէս ո՞ կայոյց
զքեղ իշխան ՚ի վերայ մեր ըսել կուղեն:

Պարտ կըհամարուիմք քանի խօսքով հասարակու-
թեան տարակոյսը փարատել:

Խոսն ժողովը միտք չունի մշտնջենաւորապէս
պաշտօն վարելու այս կերպով՝ առանց իր ձեռքը
ուրեւնալու ազգին կողմէն արված հրահանգ մը:
Խոսն ժողովը Բ. Գահէն պայմանաւ մը ընդունած
է իր այս պաշտօնը, այն է քիչ ժամանակէն Սահ-
մանագրութիւնը ազգին արվելու պայմանաւ. ասկէ
զատ խոսն ժողովը մտածեց որ ազգը թէ Սահմա-
նագրութիւն ունենայ և թէ չունենայ, անկարելի
է որ առանց վարչութեան մնայ ու անիշխանաբար
կառավարի, մտածեց որ Սահմանագրութիւնը պա-
հանջելու համար ինքը կրնայ աղէկ դործիք մը ըլ-
լալ. մտածեց նաև նոյն միջոցին գտնալ այնպիսի
գիւրութիւններ՝ որք վերահաստատուելի Սահմա-
նագրութիւնը գործադրելի ընեն: Ըհա այս երեք
նկատմամբ խոսն ժողովոյ անդամներն իրենց այս
պաշտօնը ընդունած են և Քաւ լիցի որ Սահմանա-
գրութիւնը մեղքընելու, գիտատարութեամբ ազգը
կառավարելու և ազգային իրաւունքները բունբարե-
լու գաղափար մ'ունենան: Խոսն ժողովոյ անդամ-
ները ազգը սիրողներն են և չէ թէ ատոյններէն,
ազգին ապագայն մտածողներն են և չէ թէ ներ-
կայն դո՛ս ասք նկատողներն. ասոր ապացոյցն այն
է որ քանի քանի անգամ Սահմանագրութիւնը Բ.
Գահէն պահանջեցին. թէոր քիչ մը ուղեւոր, և ա-
նոր պատճառը խոսն ժողովոյ անդամագրութիւնը չէ-
այլ Բ. Գահէն ուրիշ ամենամանր դործերով կարի
զբաղած ըլլալն էր. թող հասարակութիւնը չլարծե-
որ Բ. Գահէն զայն ազգին չաալու համար երկարած
է. այս քանի մ'աւելու մէջ յոյս կայ որ Պատրիար-
քարանը պիտի ընդունի Սահմանագրութիւնը, զոր
անմիջապէս պիտի ներկայացնէ ընդհանուր ժողովին
քննութեան, ինչպէս նաև կաթուղիկոսաց խնդրոյն
տեղեկագիրը. նոյնպէս ուրիշ պատրաստեալ զանա-
զան ծրարներն ըրաբարեկարգութեան վերաբերեալ
կանոնագրիւնք՝ որ կըբարեբաղեն Սահմանագրու-
թեան գործադրութիւնը՝ եթէ երեսօխտանութիւնն
ընդունի զանոնք:

Ազգային հիւանդանոցի խնդրոյն դառնով՝ ինչպէս
որ յայտնի է, ասկէ 7 ամիս առաջ գտնուող խոսն
ժողովը երբ կըվարանէր անսնելով հիւանդանոցի
մատակարարութեան դժուարութիւնը, ելաւ ազգա-
սէր և ժիր անձ մը, այն է մեծապ. ֆանտեսան է-
ֆէնտին, որ մեծ փափաքով յանձն առաւ անոր մա-
տակարարութեան հոգը. ասկէ զատ՝ Պատրիարքա-
րանի ելեմտից մատակարարութիւնն ալ վրան առաւ.
մէկ խօսքով՝ այս աշխատասէր երիտասարդը՝ ազգային
ելեմտական ամեն հոգը կըբերու յանձնառու եղաւ.
ուստի ամեն եկամուտ ինքը հաստատու և ամեն ծախք
ինք ընելու պայմանաւ վարչութեան հետ դաշնա-
ղի մը ստորագրեց. միայն թէ հիւանդանոցի ու
Պատրիարքարանի և այլն ծախքերը՝ այս պաշտօնը
յանձն առած օրը ինչ վիճակին մէջ որ դատած էր,
նոյն վիճակին մէջ պահելով. (արդի վիճակին պէս,
այսինքն վերջը ուրիշ ծախք չբանալով՝ սոյն ծախքը
իր եկամուտներով զոցել և միայն ինչ ինչ բարե-
կարգութիւններ ընել հիւանդանոցին մէջ):

Ըստ անխոնջ ազգասէրը՝ իր յանձն առած դժ-
ուարին պաշտօնը յառաջ տանելու այնքան տարա-
կոյս չունէր (՚ի հարկէ մէկ կողմէն հասարակութեան
մարդասիրութեանը և միւս կողմէն իր աշխատութիւնը
վստահելով), որ իր գաշնագրին մէջ ընդունեց նաև
որ հրաժարած ատեն իր կողմէն վճարէ ծախուց բացը:

(Մնացորդը յաջորդ քռով):

Հետեւեալ ազգարարութիւնը Ուսումնասէր ընկե-
րութեանէն յուղարկեցաւ մեզ ՚ի հրատարակութիւն:

«Ընցած շաբթու մասնաւոր յայտարարութեամբ
ազգային հաշիւներու յուղակ մի հրատարակուեցաւ
քաղաքիս մէջ՝ տասն մեծարոյ պարոններու ստորա-
գրութեամբ՝ իբր անդամք առժամանակեայ յանձնա-
ժողովոյն: Ըստ հաշուեցոյցակին մէջ՝ մեծ և նշա-
նակելի կէտն այն է, որ Ուսումնասէր ընկերութիւնը
61,325 զուրուչ պարտք ձգած է, կըսէ, որ նոր բող-
րովին սուտ և զրպարտութիւն է: Քանզի յիշեալ ըն-
կերութիւնը պարտք չձգելէ ՚ի զատ, աւելեք ալ
ունի ազգային սնտուկէն:

Պատի Ուսումնասիր ընկերութիւնը իրաւամբ և ցաւօք սրտի կը զննուի թէ վերոյիշեալ մեծարոյ պարոնները կամ թշնամական ուղով ուղեր են դարձուցնելու թշնամաց բերանը բանալ և խոս վուծիւն հանել, կամ ամենեւին հաշիւ չը խոնարով մեծամեծ սխալներ են :

Վայժմ սյրբանս բաւ համարելով, կաղաչեմք զբարեփա հասարակութիւնը՝ որ ամենեւին չհաւատայ թէ Ուսումնասիր ընկերութիւնը պարագ ձգած է :

(Ստորագրեալ) : Ո . ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ , 27 ՄԱՐՏ

Բարձրագոյն Դուռը կը շարունակէ իւր մարդասիրական խնամքը 'ի մասին գործազրուծեան վարչական նոր օրինաց . որոնք սահմանադրական սկզբանց վերայ հիմնեալ ըլլալով՝ Եւրոպայի ազատասէր աշխատողութեանը արժանի եղան :

Վարիւ 4էն ըստ նոր տուումի՝ փարիզէն հասած հեռագիր մի կը ծանուցանէ թէ վսե - Վալթան էֆէնտին , որ ծանր հիւանդացած էր , թիչ մը աղէկ է :

Վէնայէն հասած հեռագիր մը տեղեկութեցը համեմատ՝ Ռուսիոյ դեսպան վսե . Իյնաթիէֆ զօրապետը և իւր աշխուսիայլ աիկիւնը վաղը պիտի հասնին 'ի մայրաղաքս Ռուսիոյ Ռաճան շոգեհանաւով որ Վտոնայի նաւահանգիստը կը սպասէ անոնց :

Յիշեալ զօրապետը Պէրլինէն անցնելով՝ պատիւ ունեցաւ կիլիսի թաղաւորին հետ տեսնուելու :

Վախոյ 24ին կիրակի զիշերը օդու . Սուլթանը ընկերութեամբ Քաջհատէներուն և բազմաթիւ պաշտօնատարաց , Կառմի թատրոնը դնաց 'ի Իէրա և ներկայ գտնուեցաւ զեղեցիկ թատերգութե մը :

Վալայի երեսփոխանական ժողովոյն ամսոյ 8ին ուրբաթ օրը ըրած նիստէն ետև՝ հետեւեալ ուրբաթ օրը , նմանապէս ամսոյ 22ին ուրբաթ օրը նիստ չեղաւ : Թէպէտև երեսփոխանները հրաւիրուած էին յատուկ տոմսակներով՝ սակայն անոնցմէ շատերը չեթալով, մեծագոյն մաս մի չզոյացաւ , որպէսզի ժողովոյն ատենը բացուէր ըստ օրինի :

Վայրաքաղաքիս Հայ լրագրաց մէջ բանակուու թիւնները կը շարունակուին . և աւելի ցաւալին այն է որ անձնական պատիւն ալ չնայուիր : Կը հաստատեն թէ ազգային խոսուն ժողովոյն ատենապետ վսեմա . Սէրվիչէն էֆէնտին՝ իւր անձնական պատուոյն դպրելու յօգուած մի տեսնելով՝ Սաւալ-ձէն մէջ , անոր խմբագրին դէմ դատ բացեր է :

Վարիզի Մէճիթի Տէրմիթի օրագոյնը գրածին նայելով, Բարձրագոյն Դուռը կիրակի ընդհանուր կառավարի պաշտօնը Միւրադի փաշային առաջարկեր է , որ օսմանեան դեսպան է 'ի Դոնան : Իայց՝ Սերին Վսեմութիւնը չընդունելով զայն , Պէրլինի օսմանեան դեսպան Վրիթաբէրի - Պէլին յանձնուեր է յիշեալ բարձր պաշտօնը :

Վստ խնդրոյ ամենա . սրբազան Պատրիարք Հօր՝ Բարձրագոյն Դուռը հաճեցաւ Մէճիթի կարգին երրորդ աստիճանի մէկ մէկ պատուանշան շնորհելու Մարդուանու և Վասիոյ առաջնորդ Երեսեան տէր Յովհաննէս արքեպիսկոպոսին , Երանկայի առաջնորդ տէր Պետրոս վարդապետին և Պալաքէսէրի առաջնորդ տէր Ղաւնդ վարդապետին :

ՊԱՆՈՒՄԻ ԵՄԻՔԻՔ

Չմիառիա , 30 Մարտ :

Սնդեալ շարժումն հեղեղանման անձրևները , նմանապէս կը շարունակուի իր շնորհը և ծամեծ վնասներ պատճառեցին շրջակայ գիւղերէն , մանաւանդ Մէնիլին գիւղաքաղաքին : Այս ցուտի զէպերուն վրայօք տեղեկութիւններ ստանալով՝ տեղական կառավարութիւնը փութացաւ հարկաւոր եղած օգնութիւնները մատուցանել ջուրերէն վնասեալ գիւղացոց . որոյ վսե . Եսաֆն ազան անձամբ այցելութեան գնաց և կարիկ եղածին շափ միջնորդաց վանոնք իւր սովորական մարդակիրութեամբ :

Սյարնի և Ղասապայի երկաթուղիները , որոց կը թեկնուի իւր զանազան քանի մը օր դադարած էր ջրոց յորդութեանը պատճառաւ , սիսան վերստին բանիլ :

Վաղարտոյ վիճակին նախորդ տուժնորդ գերազատիւ տէր Միլիտի արքեպիսկոպոսը երեք շաբաթէ 'ի վեր իջով կը զոտնուի . որ եկած էր սուր Երուսաղէմ կը թալու համար : Սակայն բարձր ժողովուրդը անոր

տուած առջի քարոզէն զոհ ըլլալով՝ աղաչեց զնորին Սրբազնութիւնը որ Ս . Չափիկը իջով ընէ և միջնորդութիւնը իւր պատուական քարոզներովը :

Վիճակի Պոնտաֆորդ արժան . տէր Կարապետ վարդապետը՝ որ բաւական ժամանակէ 'ի վեր թեմերը կը զանուէր , շորեքարթի օրը հասաւ իջովը :

Հալիպի նախորդ ընդհանուր կառավարիչ վսեմա . Ճիվտի վաշտն՝ որ մտաբար Արդարութեան բարձրագոյն աստիճանին նախորդա՛ն անուանեցաւ , կիրակի օրը հասաւ իջովը յիշեալ քաղաքէն դալով և երէկ շարունակեց իւր ճանապարհորդութիւնը Կ . Պիլի կը թալու :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ս . Մեսրոպեան վարժարանին տեսչութիւնը գաղղիերէն վարժապետ մի կը թեկնուի , որ յանձնառու ըլլայ օրը 4 ժամ դաս տալու : Ռուսի իզմիր գտնուող նոյն լեզուին վարժապետներէն անոնք որ կուզեն բնդունի այս պաշտօնը , հրաւիրեալ են իրենց առաջարկութիւնը եւ պայմանները նամակաւ մի ծանուցանել յիշեալ վարժարանին յարգոյ տեսչացը :

ԲՆԱՅՈՒՄԻՆ

ԻԶՄԻՐԱՆ ԳԱՍԱԳԱՆ ԵՐԹԱԼՈՒ ԵՐԳԱԹՈՒՂՈՅ

ԵՐԹԱԼՈՒ ԵՐԳԱԹՈՒՂՈՅ ԳԱՐՆԱՆ

ՍԿՍԵԱ ՄԱՐՏ 16ԻՆ Ե . Թ . 1868

ՊՈՒՆԵՂՈՎԱՅԻ ԶԻՆՊ

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐԸ

Իզմիրէն պիտի մեկնի Պոռուգալա երբայու ԱՌԱՒՈՏՈՒՆ ըստ եւրոպացոց ժամը 6,35ին , 7,45, 8,45, 12ին :

ԵՐԵՎԱՆԻՆ՝ 3,15ին . 5ին . 6,10ին :

Ամեն շաբաթ երեկոյն արտաբոյ կարգի շոգեկառ պիտի մեկնի իզմիրէն ժամը 7ին եւ Պոռուգալային 7,20 րոպէին Կ . Ե .

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ԱՌԱՒՈՏՈՒՆ ժամը 7,15ին , 8,30, 10ին , 12ին : ԵՐԵՎԱՆԻՆ 2,15ին , 3,15ին , 4,15ին , 6ին :

Իզմիրէն մեկնած շոգեկառը պիտի վերադառնան միշտ՝ բարձրաւ մեկնելէն կես ժամ ետք , բայց 'ի հասարակ օրերը կեսօրին մեկնած շոգեկառքէն , որ պիտի վերադառնայ ժամը 2ին կեսօրին ետեա :

ԵՐԵՎԱՆ և ՎԵՐԱՊԱՆԱՆԱՆ ԳՈՐԾԱՅԻՐ

Պիտի տրուին ամեն օր . Իզմիրէն ամեն շոգեկառով : Պոռուգալային հասարակ օրերը կեսօրին ետեա , եւ կիրակի օրերը՝ բոլոր օրը :

ՏՈՄՍԱԿԱՅ ԳԻՆԵՐԻՆ ԵՆ

Մաշիկ կարգ՝ 8 ոյ . 2րդ կարգ՝ 6 ոյ . 3րդ կարգ՝ 5 :

ՀԱՍԱԳԱՅԻ ԳԻՆԵ

Իզմիրէն պիտի մեկնի Մեհիմէն , Սանիսա , Ղասապա եւայլն , երբայու համար : Հասա . օրերը առաւօտուն 7,20ին երեկոյն 3ին կիրակի օրերը » 8ին » 3ին

Երէ՛ Գործաւն վար Գրաւ յի պիտի վերադառնա իսկ 3ին 4ին 12 Գործաւն Գրաւ յի պիտի վերադառնա :

ԵՐԹԱԼՈՒ ԵՐ ԳԵՐԱԳՈՒՆԱԼՈՒ

ՏՈՄՍԱԿԱՅ ԵՆ ԿԵՏՐՈՒՆ

1. ԱՄԵՆ ՕՐ 'ի մէջ իզմիրի եւ Քորտէլիոյի , ամեն կարգի : Իսկ իզմիրէն , Մեհիմէնէն , Մանիսային եւ Ղասապային առաջին եւ երկրորդ կարգի տոմսակներ՝ ամեն կայարանաց համար : ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ առաջին , երկրորդ եւ երրորդ կարգի՝ երբայու եւ դառնալու տոմսակներ կը տրուին ամեն կայարաններէն ուրիշ ամեն կայարանաց համար , որոց հետաւորութիւնը 10 մղոնէն նուազ է : Այս տոմսակները՝ տրուած օրուան համար միայն արժէ ունին :

2. ԱՄԵՆ ՇԱԲԱԹ ԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ , առաջին եւ երկրորդ կարգի տոմսակներ կը տրուին ամեն կայարաններէն ուրիշ ամեն կայարանաց համար . որոց հետաւորութիւնը 10 մղոն է եւ այս տոմսակները միեւնէ երկուշաբթի իրիկուն արժէ ունին : Երրորդ կարգի երբայու եւ դառնալու համար տոմսակներ եւ կը տրուին ամեն շաբաթ կեսօրին ետեա . եւ կիրակի բոլոր օրը : Բայց ասոնք՝ միեւնէ երկուշաբթի առաւօտուն արժէ ունին :

3. Չբօսանց ընկերութիւններ , 'ի մէջ իզմիրի , Մեհիմէնի , Մանիսայի եւ Ղասապայի , որոնք 20 հոգիէն պակաս չեն առաջին կարգի համար եւ 50 հոգիէն պակաս չեն երկրորդ կարգի համար , կրնան երբայու եւ վերադառնալու տոմսակներ ստանալ ՊԱՐՁ ՏՈՄՍԱԿԱՅ ԳԻՆԵՐՈՎ . բայց պիտի որ 2 օր յաւաք ծանուցանեն վարչութեան գրաստաններէն :

4. Կարտանց աշակերտներուն եւ վարժապետաց երբոր բազմութեամբ են , ամեն գինեով տոմսակներ կը տրուին ամեն կայարանաց համար :

Ամեն ամսոյ առաջի օրին սխեայ առաջին կարգի բաժանորդագրութեան (պօստման) տոմսակներ կը տրուին 'ի մէջ իզմիրի եւ Պոռուգալայի , ինչպէս նաեւ 'ի մէջ իզմիրի եւ Քորտէլիոյի : Երբեք կուրբեան յայտարար րօքեր (բրօքրամ) կը տրուի ամեն կայարանները ձրիաբար :

Իջով , 1-13 Մարտ 1868 : Վարչութեան գրաստան :

ՀԻՒՆԳԻՆ ԲԱՐԵԿԱՍԸ



ԻՆՎԵՏԻՏԻ ՀՈՒՆԳԱՐԻ

Մարդոց ջղային դրութեան (սեփեփ) շատ յոգնած ըլլալը ստեղծել անոնց և ջիւղերուն ամենախորրկ շարժումը կամ զբոսը զբոսութիւնը վշտալի է յոյր . վսեմ զի ուր գտնուու է անոր զեղէ : Միակ զեղը այս է . թիւ թիւ գինի , գարեջուր , և ոգեւոր ըմբիւրք . և աւելի աղէկ կը ըլլայ որ բոլորովին հեռանաս անոնցմէ , և ամենեւին շիտու . նմանապէս իսհաք մի իմեր , և անոր աղէ թեթեւ թեթեւ (շա) դոհ կերբ : Կարելի եղածին շափ մաքուր օգ ծծէ , ամեն զիշեր իմ զեղահաստեղեկ երեք կամ չորս հասա կըլ և շատ միս կեր և համեմունք (սուշ) հեւի կեցիբ : Եթէ այս օգտակար կանոնները ճշգրտութեամբ 'ի գործ դնելու ըլլատ , միտք շատով սխիտ հանգստանայ , մարմնը աւելի սխիտ ըլլայ և պիտի մտաւս թէ ջղայ շարժումն ունեցար :

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԻ ԵՐԻԿԱՄԱՆՑ

Այս գործարանաց վերաբերեալ ամեն հիւանդութեանց մէջ թէ կրկնուող շափէն աւելի ջրալից կըլլան կամ բաւական չեն ըլլալը , թէ՛ քարը կամ աւաղը երկրանց կը հասնին կամ թէ առանց մէջ ցաւեր կը դոյնան մեջքին համապատասխանած մասը : Այս ամեն հիւանդութեանց ժամանակը պիտի և Հօլլ օուէի զեղահաստերը աւաղով սպեալ հրահանուող համեմատ և անոր սպեղանիով շիտեալ երկրանց վարի կողմը անկողին մտնելու ժամանակը : Այս դարմանը անմիջական օգնութիւն մի պիտի մտաուցանէ , այնինչ ուրբէ զեղէրը զօր տեղը գործածուած պիտի ըլլայ :

ՍՏԱՄԱՔՍԻ ԱՌՈՒՄԻՆ

Որ և է զեղ մի չըլլար ստամոքսի գործիւնը նորոգել և աղէկեցնել զայն շատով ինչպէս այս զեղահաստերը . որոնք անբարեխառութեան կամ վատթար կերակուրէ պատճառաւ բոլոր թըթուութիւնը կը վսեմնէ և կը հասնին 'ի Լեարդն (բարձր թէյեր) , որոնք գործողութիւնը կը կարգադրեն . զիւրու սաստիկ ձգտման (սեփեփ) զեղերու մէջ սքանչելի ներգործութիւն մի ունի և լեզուի ու ստամոքսի ամեն անկարգութիւնները միշտ կը բժշկէ :

ԲՈՐԲՈՒՄԻ ԹՈՒՔԱՆԱՅԻՑ (ԳՈՐԾԱՅԻՐ) ՀԱՋ ԵՒ ՀԱՐԲՈՒՂԻՍ

Շնչառութեան վերաբերեալ գործարանաց հիւանդութիւնը ամեն անտես աւելի յաճախ կը պատահի և երբեք աւելի վստաղաւոր է : Ասոց գործողութեանց անկարգ ընթացքին սաւաղն ընչանքները կրնան միշտ կարգադրուիլ Հօլլ օուէի հաշակաւոր զեղահաստից միջոցաւ : Ասոց շատով կը դարմանին արեան ուր և է աւաժամանակաց անշարժութիւնը , կը թէթեւեւ խցուած շիտեալները , և կը բարեխառնեն շնչառութեան սաստիկ արգելութիւնը և կարողութիւն կուտան շնչափողին ու թորերուն դիւրութեամբ ու կանաւորապէս գործելու : Այս զեղահաստերը՝ իրենց մարդկային գործիւնները կը սրեն արեանը ամեն աղտոտութիւններէ , և այն եղանակաւ կը զօրացնեն զգրութիւնը (սեփեփ) ընդդէմ ձիւրա կան ախտի , շնչառութեան , և ուրիշ թորային սկարութեանց :

ՏԿԱՐԱՅԵԱԼ ՄԱՐԳԻՆՅՈՒՆ ԲԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆԻ

Տեղաբնակ , թոռութեան և ջղացառութեան զեղերու մէջ , որոնք ուր և է ընտան կամ գերանկան շափանցութեան յաւաք եղած են , այս զեղահաստից պըլլուի և նորոգել ներգործութիւնը մեծապէս օգտակար է . քանզի մարդու թիւնը կը վերահաստատէ , մարմնոյն ամեն հիւանդութեանց կը կանաւորէ , ջղային գործիւնը կը զօրացնէ , հիւանդին միտքը կը յարգաբ և զերպա պէս առողջութիւնը ձեռք կը բերէ :

Հօլլ օուէի զեղահաստերը ամեն օգտակար զեղերն են հետեւեալ հիւանդութեանց համար :

- Շնչառութեան , Զօրացառութեան , Թորացառութեան ,
- Մարմնոյն ախտ , Տեսառութեան , Զօր օրովայնի ,
- Խիթ (սահե) , Զրգողութեան , Մեղաբերութեան ,
- Հարբոյն , Անարողութեան , Բորբոքումն ,
- Ծիւրական ախտ , Գալուկն , Ախտը ընդերաց ,
- Թման (սեփեփ) , Բարբախտ սրտի , Անխտութիւնը կախող պարանոցի , Զար կամ խիթ միջանայն ,
- Վերնատութեան , Նոցի , Մորթոյն հիւանդութեան ,
- Վերնատութեան , Գլխացառութեան , Թիւնը ,
- Փողացառ . Ախտութեան ախտ , Խցողութիւնը :

Այս զեղահաստերը , որ կը շնչուի Հօլլ օուէի բժշկին անձամբ կան վերատեսչութեամբ , կը վաճախուի իւր գործարանը 'ի Լոնտոն , Սիթըն կոչուած թաղը Թիւ 244 , 'ի զին 1 և 1 1/2 շիտեան , 2 3/4 և 4 1/2 շիտեան տալը , ըստ մեծութեան տոց :

Գիտել արժան է որ սպեալ հրահանուող կան ամեն լեղուով որոցմէ մի հաս կը գտնուի իւրաքանչիւր տալին մէջ 'ի տեղեկութիւն հիւանդաց , ամեն պարագայից մէջ :

Իմարտը - տէր լրագրոյն , Պալա Պ . Պալապալան :

Ի ՏԿԱՐԱՅԵԱԼ ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ